

Завдання до контролю теми «Життя і творчість С.П. Людкевича»

Студентам II курсу (на базі повної середньої освіти)

Контроль у вигляді тестування он-лайн 23.05.2020
Розклад буде у групах «Вайбер»

Консультації (на основі платформи ZOOM): Пт 15 травня 11.00
Чт 22 травня 11.00

Посилання на інформаційні матеріали

<https://cutt.ly/hymKvjf>

Музичний матеріал до теми:

Кантата-симфонія «Кавказ» – I частина «Прометей» (за розділами).

Кантата-поема «Заповіт» (за розділами).

Симфонічна поема «Галицька рапсодія» (провідні музичні теми).

Хорові обробки «Гагілка», «Чорна рілля ізорана».

Солоспиви «За байраком байрак» на сл. Т. Шевченка, «Тайна» на сл. О. Олеся, «Українська баркарола» на сл. В. Пачовського (фортепіанний переклад «Пісня без слів»)

- Ключові моменти біографії С. Людкевича та визначальні риси його творчості: Місія (вклад у вітчизняну музичну культуру). Митець та його час. Етапи творчої біографії (*Час. Міся перебування. Події. Найвизначніші твори*). Напрямки діяльності і досягнення. Коментар доробку (*провідні жанри, теми, ідеї, образи, кращі твори*). Визначальні риси музичного стилю і музичної мови. Традиції та новаторство. Відповідні приклади музичних творів.
- Народно-героїчна епопея у кантаті-симфонії **«КАВКАЗ»** (1913, за однойменною поемою Т. Шевченка) – новаторський приклад симфонізації жанру:
Загальна характеристика: Новаторське значення. Мистецька доля. Ідейно-тематичний та образно-емоційний зміст. Жанрові особливості, будова. Особливості драматургії. Риси музичної мови.
Огляд I частини «Прометей»:
Зміст. Будова. Музичний тематизм. Особливості виразних засобів.
- Епіко-драматична кантата-поема **«ЗАПОВІТ»** (на слова Т.Г.ШЕВЧЕНКА для хору, тенора і симфонічного оркестру, 1934) – вершинне досягнення хорової творчості С. Людкевича:
Загальна характеристика: Місце і значення «Заповіту» С. Людкевича в українській музиці. Жанрові і формотворчі особливості. Риси музичної мови.
Огляд розгортання: Зміст. Будова. Музичний тематизм. Особливості виразних засобів.
- Симфонічна поема **«СТРІЛЕЦЬКА РАПСОДІЯ»** (1928) як зразок симфонічної творчості С.П. Людкевича:
Загальна характеристика симфонічного доробку С.Людкевича: Значення С. Людкевича у розвитку вітчизняного симфонізму. Огляд симфонічних напрацювань по творчим періодам біографії. Класифікація.

«СТРІЛЕЦЬКА РАПСОДІЯ»: Історія створення. Значення. Музично-тематична основа. Ідейно-тематичний та образний зміст Побудова. Жанрові особливості. Огляд розгортання твору. Музичні особливості.

- Характеристика творів малої форми (обробки, солоспіву): історія написання, зміст, образно-емоційне наповнення, музичний тематизм і побудова, показові та цікаві моменти розвитку.

Роз'яснення

Любі студенти!

Тепер перевірка проходитиме у вигляді он-лайн тестування. У тест включаються як теоретичні питання, так і завдання на знання музичного матеріалу. Перед контролем проведемо консультації у ZOOM-режимі та пробне тестування.

Для того, щоб консультації пройшли для вас із найбільшою користю, ви маєте опанувати інформацію, що висвітлює основні моменти життя і творчості С. Людкевича.

Домашнє освоєння матеріалу доцільно проводити у тому ж режимі, як ми працювали над попередніми темами: укладання конспекту; осмислене, на основі нотного тексту ознайомлення з музичними творами; усвідомлення їх змісту, музичної форми, музичного тематизму, ключових виразних засобів.

Доцільно свій конспект оформлювати у вигляді таблиць (дивись Додаток), де інформація має співвідноситися із показником і бути лаконічною. Конспект на перевірку **прислати не потрібно**. Вікна таблиць подані умовно, допускається їх зменшення чи збільшення. Можливий інший спосіб зовнішнього оформлення конспекту. Вимога: виклад повинен мати чіткий вигляд і легко та швидко сприйматися при перегляді.

Також у Додатку подаю орієнтовні запитання, на основі котрих буду складати тести для пробної і контрольної перевірки знань із життя і творчості С. Людкевича. Ці запитання спрямовані на більш глибоке усвідомлення фактів життя і творчості композитора, на виявлення їх причинно-наслідкових зав'язків, на творчий інтелектуальний пошук. Відповіді на них ви зможете дати після складання власного конспекту і детального ознайомлення з музичними творами, зазначеними у позиції «Музичний матеріал до теми». Після попередньо проведеної особистісної аналітичної роботи відповіді на II частину запитань не будуть складати ніяких труднощів.

Ті, хто прагне балу **«відмінно»**, мають продемонструвати 5 важливих музичних тем із творів С. Людкевича різних жанрів. Їх виконання – спів чи гра – після попереднього обговорення списку зі мною (викладачем) можна представити безпосередньо через відеозв'язок або записати на відео і прислати мені для ознайомлення.

Бажаю успіхів і здоров'я!

Л.М.Яворська

(Тел. 067-474-16-14, Пошта: recitare@ua.fm)

ДОДАТКИ

ЧАСТИНА 1 Орієнтовні форми для укладання власного конспекту

1. Таблиця «Особова справа композитора»

№	Показник	Ключові факти
1	Життєві дати (рік і місце народження та смерті)	
2	Соціальне походження (у якій родині народився)	
3	Визначальні дитячі і юнацькі враження , що обумовили інтерес до музичної діяльності	
3	Освіта: вища загальна, професійне музичне навчання	
4	Періоди-етапи творчого шляху (роки, місяця перебування, ключові життєві події, що вплинули на творчість, напрямки діяльності, найважливіші твори)	
5	Особистості (відомі, яскраві, важливі), що відбилися і яким чином у житті і творчості композитора	

6	Місія митця у вітчизняному мистецтві	
---	---	--

2. Таблиця «Композиторський доробок С. Людкевича»

Жанри (виставити за значимістю)	Орієнтовна кількість творів	Найкращі (! не перелічувати усі) твори

3. Паспорт на музичні твори С.П. Людкевича

1	Автор. Назва твору	С.П. Людкевич. «Кавказ»		
2	Жанр, жанрові особливості.			
3	Виконавський склад			
4	Час створення			
5	Літературне першоджерело			
6	Ідейно-тематичний зміст			
7	Загальне образно-емоційне наповнення (характер звучання)			
8	Побудова			
9	Лаконічна характеристика			

	частин (назва, тональність, зміст, характер звучання)				
9	Особливості музичної мови				
10	Значення твору				
11	Особистісне відношення				

1	Автор. Назва твору	С.П. Людкевич. «Заповіт»
2	Жанр, жанрові особливості.	
3	Виконавський склад	
4	Час створення	
5	Літературне першоджерело	
6	Ідейно-тематичний та образний зміст	
7	Побудова	
8	Лаконічна характеристика розділів твору (тональність, зміст, характер звучання, особливості)	
9	Значення твору	
10	Особистісне відношення	

1	Автор. Назва твору	С.П. Людкевич. «Стрілецька рапсодія»
2	Жанр, жанрові особливості.	
3	Виконавський склад	
4	Час створення	
5	Джерела програми	
6	Ідейно-тематичний та образний зміст	

7	Побудова	
8	Лаконічна характеристика розділів твору (зміст, характер звучання, особливості)	
9	Значення твору	
10	Особистісне відношення	

ЧАСТИНА 2. Орієнтовні запитання, на основі яких складається тестова перевірка

1. Вкажіть, у який із періодів творчої біографії С.П. Людкевич:

- 1) Отримав Державну премію УРСР імені Тараса Шевченка і за які твори
- 2) Утвердився його індивідуальний композиторський стиль
- 3) Утвердив жанр симфонічної поеми
- 4) Очолював СУПРОМ, прокоментувати, що це аббревіатура
- 5) Організував український симфонічний оркестр
- 6) написав найбільше симфонічних творів
- 7) Розпочалася його наукова робота
- 8) Диригував хором «Львівський Боян»
- 9) Виступив на захист несправедливо обвинуваченого В. Барвінського, прокоментуйте ситуацію
- 10) Спілкувався з Гвідо Адлером, Олександром Цемлінським, що це за особистості
- 11) Написав музично-теоретичні підручники, поясніть, з яких потреб
- 12) Зменшилася інтенсивність композиторської праці і чому
- 13) Зібрав і розшифрував 2000 народних пісень
- 14) Брав активну участь у діяльності «Молодої музи», прокоментуйте що це за організація
- 15) Брав активну участь у відкритті філії Вищого музичного інституту ім. Лисенка
- 16) Воював на фронті

2. Вкажіть, які теми, образи були провідними

у композиторській творчості С. Людкевича?

3. Зазначте, які найважливіші жанри творчості С. Людкевича?

Чим зумовлене його звертання до них?

4. До наведених тут творів С. Людкевича зазначте жанрове визначення і період творчої біографії, коли вони були написані. Згрупуйте їх за періодами творчої біографії композитора.

№	Назва твору	Жанр	Час створення
1	Тайна		
2	За байраком байрак		
3	Заповіт		
4	Наша дума наша пісня		
5	Мойсей		
6	Гагілка		

7	Елегія		
8	Довбуш		
9	Кавказ		
10	Пісня юнаків		
11	Чорна рілля ізорана		
12	Танець кістяків		
13	Вічний революціонер		
14	Наймит		
15	Галицько-руські народні мелодії		
16	Українська баркарола		
17	Каменярі		
18	Ноктюрн		
19	Сонце заходить		
20	Конкістадори		

5. Вкажіть, яку іншу професію, ніж музикант, здобув С. Людкевич?
Як це вплинуло на його музичну творчість?
6. Вкажіть, до якого історичного мистецького стилю можна віднести музику С Людкевича ?
7. Зазначте, чиї музичні надбання і традиції узагальнив і перевтілив С. Людкевич у своїй музиці
8. Вкажіть, які нові музичні жанри започаткував С. Людкевич в українській музиці, приведіть приклади творів у цих жанрах.
9. Визначте, про які риси творчого стилю С. Людкевича свідчить наведений ряд композицій? «Меланхолійний вальс», «Каменярі», «Мойсей», «Не забудь юних днів».
10. Перелічіть, у яких напрямках розгорталася творча діяльність композитора. Наведіть **приклад** здобутків С. Людкевича у зазначених Вами напрямках діяльності.
11. Зазначте, хто з композиторів працювали поруч із С. Людкевичем у його регіоні.
12. Поясніть, як виявляються риси кантатного і симфонічного жанру у «Кавказі» С. Людкевича.
13. Приведіть приклади втілення у музичних темах кантати-симфонії «Кавказ» різних народно-жанрових джерел.
14. Висвітліть, що спільного у змісті та музичній драматургії кантати-симфонії «Кавказ» і кантати-поєми «Заповіт» С. Людкевича.
15. Вкажіть, хто є засновником музичного жанру поема у світовій музичній практиці? Хто першим звернувся до поємності в українській музиці? Охарактеризуйте риси поємності в кантаті-поємі «Заповіт» С. Людкевича.

16. Подумайте, чому «Заповіт» Т.Г. Шевченка так поширений у музичному мистецтві України?

Хто з українських композиторів першим звернувся до «Заповіту» Т.Г.Шевченка:

1) У жанрі пісні, 2) У жанрі хорової поеми.

Кому належить найкраще музичне втілення «Заповіту» Т.Г.Шевченка і у якому музичному жанрі?

17. Зазначте, який тип фактурного викладу досить часто використовує С. Людкевич у своїх хорових композиціях? Приведіть приклади з вивчених творів композитора.

18. Заповніть таблицю, де до кожного із розділів «Прометей» (І частина кантати-симфонії «Кавказ») і «Заповіту» підберіть відповідну образно-змістовну характеристику із запропонованих або сформульованих самостійно

Розділ	І частина «Прометей» із кантати-симфонії «Кавказ»	Розділ	Кантата-поема «Заповіт»
1		1	
2		2	
3		3	
4		4	
5		5	
6		6	

- a) образ відчайдушної боротьби, трагічного поривання
- b) героїчна і динамічна fuga
- c) ревіння дніпровських хвиль
- d) бойова пісня-марш
- e) душевне піднесення, молитва-аріозо, а тоді – драматичний зрив-бунт
- f) образ вічності і непорушності як символ могутньої, проте скутої народної сили; суворість, велич, епічність
- g) веснянковість, образ глибокої ніжності люблячого серця
- h) поетичний образ рідної природи навесні
- i) заклик до боротьби, кульмінаційне насичення
- j) просвітленість, урочистість, хоральність
- k) образ траурної ходи

19. Вкажіть, який новий фольклорний пласт С. Людкевич першим серед українських композиторів увів у професійну творчість? Приведіть відповідні приклади із композицій митця, точно зазначаючи структурне положення музичного фрагменту.

20. Висвітліть, яка тематика симфонічної поеми «Стрілецька рапсодія» С. Людкевича.

21. Поясніть, яким чином у «Стрілецькій рапсодії» виявляються жанрові риси симфонічної поеми і власне рапсодії.

22. Охарактеризуйте музично-тематичну основу «Стрілецької рапсодії» С. Людкевича.

23. Поясніть принципи побудови «Стрілецької рапсодії» С. Людкевича.

24. Вкажіть, який жанр є провідним у симфонічному доробку С. Людкевича. Приведіть приклади творів цього жанру (не менше 5).

25. Приведіть приклади симфонічних творів С. Людкевича:

- 1) де втілено історико-героїчні образи,
- 2) де втілено народно-жанрові образи,
- 3) де розкриваються психологічні та соціально-філософські проблеми.

26. Привести приклади музичних творів С. Людкевича (по одному, за винятком, де кількість вказано окремо):

!!! Підбираючи приклади, орієнтуйтеся, насамперед на ті твори, які значаться у переліку «Музичний матеріал до теми». Коли не знайдете серед них необхідного, звертайтеся до інших композицій С. Людкевича.

- 1) на слова І. Франка, вказавши їх жанрове визначення (5)
- 2) на слова Т. Шевченка, вказавши їх жанрове визначення (5)
- 3) на слова О. Олесья, вказавши їх жанрове визначення (3)
- 4) на слова поетів «Молодої Музи», вказавши їх жанрове визначення (3)
- 5) в жанрі концертної обробки народної пісні (2);
- 6) де втілена тема боротьби народу за свою свободу;
- 7) витонченого лірико-інтимного змісту;
- 8) циклічної побудови;
- 9) у 3-частинній формі;
- 10) у формі наскрізного розвитку;
- 11) програмних творів (5);
- 12) народно-жанрового змісту;
- 13) на основі народнопісенного музичного тематизму (! окрім творів у жанрі обробки народної пісні).

27. Наведіть приклади музичних тем із творчості С. Людкевича (зазначаючи місце їх експозиційного проведення) або фрагментів (зазначте назву і жанр твору, місце експозиційного проведення теми у формі):

!!! Підбираючи приклади, орієнтуйтеся, насамперед на ті твори, які значаться у переліку «Музичний матеріал до теми». Коли не знайдете серед них необхідного, звертайтеся до інших композицій С. Людкевича.

- 1) у характері піднесеної молитви;
- 2) лейттеми;
- 3) скорботного характеру;
- 4) веселого, хвацького танцювального характеру;
- 5) з рисами веснянок;
- 6) на основі стрілецької пісні;
- 7) де є прояви дорійського ладу;
- 8) яка викладена як фугато чи фуга;
- 9) яка позначена мальовничим гармонічним колоритом;
- 10) в характері бойового маршу

28. Нижче наведено перелік звершень і набутків, які здійснили українські композитори, що активно працювали на початку ХХ ст.

Вкажіть, хто з них –

М. Лисенко, К. Стеценко, М. Леонтович, Я. Степовий, С. Людкевич:

- 1) підняв західноукраїнську музику на класичний рівень;
- 2) підняв на рівень класичного мистецтва жанри кантати та солоспіву,

- наведіть відповідні приклади творів;
- 3)** започаткував жанр симфонічної поеми, наведіть відповідний приклад твору;
 - 4)** започаткував програмний симфонізм;
 - 5)** утвердив жанр фортепіанної прелюдії у вітчизняній музиці;
 - 6)** підняв жанр хорової обробки на рівень оригінальної хорової поеми,
наведіть відповідний приклад твору;
 - 7)** розпочав новий стиль письма в українській хоровій музиці, спрямований на деталізацію змісту,
наведіть відповідний приклад твору;
 - 8)** майстерно, природно і широко і використовував західноєвропейську поліфонію,
наведіть відповідні приклади творів;
 - 9)** відступав в обробках народної пісні від цілісності народного першоджерела, з метою
наблизити жанр до оригінальної творчості, наведіть відповідний приклад твору;
 - 10)** звертався до новаторських оперних жанрів, наведіть відповідні приклади творів;
 - 11)** одним з перших у вітчизняній музиці втілював образ Кобзаря в інструментальному жанрі;
 - 12)** мав у творчому доробку вокальні цикли, назвіть їх;
 - 13)** активно розробляв камерно-інструментальний жанр;
 - 14)** був найактивнішим послідовником мистецьких починань М. Лисенка
у всіх напрямках його діяльності;
 - 15)** започаткував музичну фольклористку як науку;
 - 16)** записав і розшифрував величезну кількість народних пісень;
 - 17)** активно впроваджував реформу української духовної музики;
 - 18)** започаткував новий синтетичний жанр кантата-симфонія, наведіть відповідний приклад твору;
 - 19)** досліджував, редагував і популяризував творчість своїх попередників –
композиторів XIX ст. (яких?);
 - 20)** був організатором розбудови нової української музичної культури в УНР;
 - 21)** започаткував в українській вокально-хоровій музиці метод симфонізму;
 - 22)** як провідний жанр розробляв обробку народної пісні;
 - 23)** проявляв яскраве тяжіння до гармонічної колористики, наведіть відповідні приклади творів;
 - 24)** багато зусиль віддав створенню солоспівів, наведіть відповідні приклади творів.